

Cyngor Sir Ynys Môn

Adroddiad i:	PWYLLGOR GWAITH
Dyddiad:	29 TACHWEDD 2022
Pwnc / Testun:	SYLFAEN Y DRETH GYNGOR AR GYFER 2023/24
Deilydd(ion) Portffolio:	CYNGHORYDD ROBIN WILLIAMS - DEILYDD PORTFFOLIO CYLLID, BUSNES CORFFORAETHOL A PHROFIAD Y CWSMER
Pennaeth Gwasanaeth / Cyfarwyddwr:	MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) A SWYDDOG ADRAN 151
Awdur yr Adroddiad:	MARC JONES – CYFARWYDDWR SWYDDOGAETH (ADNODDAU) A SWYDDOG ADRAN 151
Tel:	01248 752601
E-bost:	rmjfi@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	DIM YN BERTHNASOL

A – Argymhelliad / Argymhellion a rheswm / rhesymau

Rwy'n argymhell fod y Pwyllgor Gwaith yn gwneud y penderfyniadau isod:-

1. Nodi cyfrifiad Sylfaen y Dreth Gyngor gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151, fydd yn cael ei ddefnyddio gan Lywodraeth Cymru ar gyfer cyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw i Gyngor Sir Ynys Môn am y flwyddyn ariannol 2023/24, sef **31,272.36** (gweler **Atodiad A** ar gyfer y cyfrifiad o Sylfaen y Dreth Gyngor at y diben yma - Rhan E6).
2. Cymeradwyo'r cyfrifiad at ddiben pennu Sylfaen y Dreth Gyngor gan y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 am y cyfan o'r ardal ac am rannau ohoni am y flwyddyn 2023/24 (gweler **Atodiad A** ar gyfer y cyfrifiad o sylfaen y dreth – Rhan E5).
3. Yn unol â Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) (Cymru) 1995 (SI19956/2561) fel y cawsant eu diwygio gan SI1999/2935 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) a'r Dreth Gyngor (Dosbarthiadau Rhagnodedig o Anheddau) (Cymru) (Diwygiad) 2004 a Rheoliadau Awdurdodau Lleol (Cyfrifo Sylfaen y Dreth Gyngor) (Cymru) (Diwygiad) 2016, y rhain yw'r cyfansymiau y mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi eu cyfrif fel Sylfaen y Dreth am 2023/24 sef **32,819.56**, ac am y rhannau hynny o'r ardal sydd wedi eu rhestru isod:-

Amlwch	1,561.06
Biwmares	1,102.52
Caergybi	4,161.60
Llangefni	2,111.52
Porthaethwy	1,489.58
Llanddaniel-fab	377.55
Llanddona	418.99
Cwm Cadnant	1,203.84
Llanfair Pwllgwyngyll	1,338.51
Llanfihangel Ysceifiog	711.47
Bodorgan	476.72
Llangoed	690.37
Llangristiolus a Cherrigceinwen	645.45

Llaneilian	614.45
Llannerch-y-medd	539.14
Llaneugrad	193.38
Llanfair Mathafarn Eithaf	1,936.09
Cylch y Garn	411.89
Mechell	588.55
Rhos-y-bol	485.78
Aberffraw	306.64
Bodedern	429.12
Bodffordd	420.51
Trearddur	1,419.34
Tref Alaw	273.58
Llanfachraeth	237.27

Llanidan	426.02
Rhosyr	1,055.40
Penmynydd	259.29
Pentraeth	596.47
Moelfre	672.00
Llanbadrig	702.26
Llanddyfnan	531.14

Llanfaelog	1,389.80
Llanfaethlu	277.23
Llanfair-yn-Neubwll	585.82
Y Fali	1,048.41
Bryngwran	365.06
Rhoscolyn	383.28
Trewalchmai	382.46

RHESYMAU A CHEFNDIR

Mae'r cyfrifiadau wedi cael eu gwneud yn unol â Chanllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer Anheddau'r Dreth Gyngor (CT1 v.1.0) 2023/24 yn seiliedig ar nifer yr eiddo mewn bandiau amrywiol ar y rhestr brisio ar 31 Hydref 2022 a chrynoir gan yr Awdurdod dan Ran 22B (7) o Ddeddf Gyllid Llywodraeth Leol 1992. Mae'r cyfrifiadau yn cymryd i ystyriaeth disgowntiau, eithriadau a phremiymau a hefyd newidiadau i'r rhestr brisio sy'n debygol yn ystod 2023/24.

Rhaid i Gyngor Sir Ynys Môn, fel awdurdod bilio, gyfrifo sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer ei ardal ac ar gyfer gwahanol rannau o'i ardal a rhaid rhoi gwybod am y symiau hyn i'r cyrff sy'n codi prae-septau ac ardollau erbyn 31 Rhagfyr 2022. Eleni, mae Llywodraeth Cymru wedi gofyn am y wybodaeth i bwrrpas gosod y Grant Cynnal Refeniw erbyn 14 Tachwedd 2022, ac i bwrrpas pennu'r dreth (wedi cadarnhad gan y Pwyllgor Gwaith) erbyn 6 Ionawr 2023.

Mae'r cyfrifiadau yn **Atodiad A** yn seiliedig ar gadarnhau disgownt o ddim ar gyfer eiddo Dosbarthiadau A, B a C; premiwm o 100% ar dai gwag hirdymor a phremiwm o 75% ar ail gartrefi ar gyfer 2023/24, yn seiliedig ar fwriad y Pwyllgor Gwaith ar 25 Hydref 2021 i gynyddu'r premiwm ar ail gartrefi (i'w gadarnhau gan y Pwyllgor Gwaith). Mae'r cyfrifiadau hefyd yn seiliedig ar benderfyniad y Cyngor llawn yn ei gyfarfod ar 11 Rhagfyr 2018, y bydd ei gynllun lleol cyfredol ar gyfer Gostyngiadau'r Dreth Gyngor yn parhau am flynyddoedd dilynol heblaw ei fod yn cael ei newid yn sylweddol. Am 2023/24, dim ond yr uwchraddio arferol i'r budd-daliadau sy'n cael ei weithredu. Mae Llywodraeth Cymru'n parhau i gwrdd yn llawn â chostau cynllun cenedlaethol blaenorol y DU, ond bydd costau oherwydd baich achosion ac / neu gynydd yn y Dreth Gyngor yn syrthio ar gyngorau lleol.

SYLFAEN Y DRETH GYNGOR AR GYFER CYFRIFO'R GRANT CYNNAL REFENIW

Bydd cyfanswm y disgownt cyfwerth â band D, cyn addasu ar gyfer y gyfradd gasglu (ac sy'n cynnwys lwfans ar gyfer tai sy'n eiddo'r Weinyddiaeth Amddiffyn), yn cael ei ddefnyddio wrth gyfrifo'r hawliadau ar gyfer Grant Cynnal Refeniw 2023/24. Mae'r cyfanswm yma, sy'n cael ei ddefnyddio wrth gyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw, yn eithrio'r addasiadau am breimiymau a'r disgowntiau a roddir gan rhai awdurdodau ar gyfer eiddo Dosbarthiadau A, B a C (nid yw hyn yn effeithio ar Ynys Môn gan na roddir disgowntiau o'r fath). Cyfrifir y ffigwr yma i fod yn 31,272.36 (i'w gymharu â 31,079.93 ar gyfer 2022/23). Mae hyn yn gynydd o 0.62%.

SYLFAEN Y DRETH AT DDIBEN PENNU'R DRETH

Mae'r cyfanswm y disgownt cyfwerth â band D sy'n cael ei ddefnyddio at ddiben pennu'r dreth wedi cael ei addasu gan wneud lwfans ar gyfer methu â chasglu, sy'n parhau i fod yn 1.5% a, hefyd, sy'n cynnwys lwfans ar gyfer eiddo'r Weinyddiaeth Amddiffyn. Cyfrifir y ffigwr yma i fod yn 32,819.56. Nodir, felly, bod y ffigyrau a nodir dan argymhelliad 3 yn cynnwys yr addasiadau am breimiymau.

Cyfanswm y sylfaen arfaethedig am 2023/24 at ddiben pennu'r dreth yw 32,819.56. Mae hyn yn cymharu â 31,042.00 am 2022/23 ac yn gynydd o 2.43%. Mae nifer o ffactorau wedi effeithio ar sylfaen y dreth, yn cynnwys nifer yr eiddo newydd a ragwelir a fydd yn cael eu hychwanegu i'r gofrestr Dreth Gyngor yn 2023/24, nifer yr eithriadau a disgowntiau a roddir a'r nifer a fydd yn ddarostyngedig i'r premiwm eiddo gwag ac ailgartrefi a chanran y premiwm. Mae cynyddu'r premiwm ar ail gartrefi, o 50% i 75% yn 2023/24, wedi arwain at gynydd sylweddol yn sylfaen y dreth a heb y cynnydd yng nghanran y premiwn, byddai sylfaen y dreth wedi cynyddu 0.65% yn unig.

Mae sylfaen y dreth ar gyfer eiddo gwag hirdymor am 2023/24 yn 311.69, o'i gymharu â 303.93 am 2022/23 ac mae hyn o ganlyniad i gynydd o 13 yn nifer yr eiddo gwag sydd yn ddarostyngedig i'r premiwm eiddo gwag.

Mae sylfaen y dreth ar gyfer ail gartrefi am 2023/24 yn 1,703.21 o'i gymharu â 1,122.30 am 2022/23. Mae'r cynnydd yn adlewyrchu'r cynnydd o 39 yn nifer y tai sydd yn ddarostyngedig i'r premiwm ar hyn o bryd, ond mae cynyddu graddfa'r premiwm o 50% i 75% hefyd yn cael effaith sylweddol ar yr elfen hon o'r sylfaen drethu.

Mae'r newid yn sylfaen y dreth yn effeithio ar bwynt cychwynnol y Cyngor ar gyfer y gyllideb refeniw am 2023/24 ac fe ymdrinnir â hyn yn fanylach mewn adroddiadau dilynol ar y gyllideb i'r Pwyllgor Gwaith. Fodd bynnag, i grynhoi bydd y cynnydd yn nifer yr eiddo sydd yn ddarostyngedig i'r Dreth Gyngor safonol yn cynhyrchu £245k o refeniw ychwanegol (yn seiliedig ar y Dreth Gyngor a godwyd yn 2022/23), ond bydd hyn yn arwain at golled o £280k mewn Cyllid Allanol Cyfun (AEF) gan Lywodraeth Cymru (yn seiliedig ar yr Asesiad o Wariant Safonol ar gyfer 2022/23 a'r un lefel dybiedig o Dreth Gyngor Band D â 2022/23). Bydd y cynnydd yn nifer yr eiddo gwag yn arwain at gynydd o £11k yn yr incwm a gynhyrchir gan y premiwm eiddo gwag, ond bydd y cynnydd yn nifer yr eiddo sydd yn ddarostyngedig i'r premiwm ail gartrefi yn cynhyrchu £18k o incwm ychwanegol. Bydd cynyddu'r premiwm ail gartrefi o 50% i 75% yn cynhyrchu £776k o gyllid ychwanegol.

B – Pa opsiynau eraill bu i chi ystyried a beth oedd y rhesymau am eu gwrthod ac/neu am ddewis yr opsiwn hwn?

Mae disgrisiwn gan y Cyngor llawn, dan reoliadau a wnaed dan Rhan 12 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1992 ac, wedyn, dan Ddeddf Llywodraeth Leol 2003, i osod disgownt i ddosbarthiadau penodedig o anheddau (yn bennaf tai haf ac ail gartrefi (Dosbarthiadau A a B)). Wrth i hyn gael ei gyflwyno, penderfynodd y Cyngor llawn osod disgownt o ddim i'r ddau ddosbarth penodedig A a B, ac mae'r penderfyniad wedi ei gadarnhau yn flynyddol ers hynny. Ym mis Mawrth 2007, ac ar argymhelliad y Pwyllgor Gwaith, penderfynodd y Cyngor llawn osod disgownt o ddim ar Ddosbarth Penodedig C (rhai mathau o dai gwag hirdymor) a hynny am y tro cyntaf, ac mae wedi gwneud hynny bob blwyddyn wedyn.

Byddai rhoi disgownt o 25%, 50% neu 100% yn groes i bolisi'r Cyngor llawn a gwrthodwyd yr opsiwn.

Bu'r Cyngor llawn, ar 27 Chwefror 2019, bennu premiwm y Dreth Gyngor o 100% ar eiddo gwag hirdymor a phremiwm o 50% ar ail gartrefi o'r 1 Ebrill 2022, gyda'r bwriad o gynyddu'r premiwm ar ail gartrefi i 75% o 1 Ebrill 2023. Mae'r cyfrifiad yma a'r argymhellion yn unol â'r penderfyniad hynny.

C – Pam fod hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Hyd 2004, y Cyngor llawn oedd yn gyfrifol am y cyfrifiad hwn. Bellach, mae'r swyddogaeth hon wedi cael ei thynnu oddi ar y rhestr o swyddogaethau sydd wedi cael eu neilltuo i'r Cyngor llawn. Fodd bynnag, y Cyngor llawn yn hytrach na'r Pwyllgor Gwaith sy'n parhau i fod yn gyfrifol am benderfyniadau sy'n ymwneud â disgowntiau a phremiymau, ynghyd â phennu Cynllun Lleol ar gyfer Gostyngiadau'r Dreth Gyngor.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson a'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Mae'r modd y cafodd sylfaen y dreth ei gyfrifo yn cymryd i ystyriaeth y polisi cyfredol a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn ynghylch caniatáu disgowntiau i ddsbarthiadau penodedig A, B a C, ynghyd â pholisi'r Cyngor llawn ar ganiatáu gostyngiad hyd at 100% yn y Dreth Gyngor i'r rheiny sy'n gymwys dan gynllun lleol y Cyngor.

Mae'r cyfrifiad yma a'r argymhellion yn unol â'r penderfyniad yna a hefyd bod y Cyngor llawn, yn ei gyfarfod ar 27 Chwefror 2019, wedi pennu premiwm y Dreth Gyngor o 100% ar dai gwag hirdymor. Bydd y penderfyniad i gynyddu'r premiwm ar ail gartrefi i 75% ar 1 Ebrill 2023 yn cael ei gadarnhau gan y Cyngor llawn pan fydd y gyllideb yn cael ei chymeradwyo ym mis Mawrth 2023.

D – A yw'r penderfyniad hwn oddi fewn i'r gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Bydd y cyfrifiad o sylfaen y dreth yn galluogi'r Cyngor llawn i bennu'r gofynion o ran ei Dreth Gyngor i gwrdd â'r gyllideb a gymeradwywyd ganddo ar gyfer 2023/24.

DD – Effaith ar Genedlaethau'r Dyfodol (os yn berthnasol)

1	Sut mae'r penderfyniad yma'n effeithio ar ein hanghenion tymor hir fel Ynys	Bydd y penderfyniad yn effeithio ar gyllideb refeniw'r Cyngor a bydd goblygiadau'r penderfyniad hwn ar anghenion tymor hir yr Ynys yn cael eu hystyried wrth i broses y gyllideb refeniw fynd rhagddi.
2	A yw hwn yn benderfyniad a ragwelir a fydd yn atal costau / dibyniaethau ar yr Awdurdod i'r dyfodol. Os felly, sut:-	Ddim yn berthnasol.
3	A ydym wedi bod yn cyd-weithio â sefydliadau eraill i ddod i'r penderfyniad hwn, os felly, rhowch wybod gyda phwy-	Ddim yn berthnasol.
4	A yw dinasyddion Ynys Môn wedi chwarae'i rhan yn drafftio'r ffordd hon ymlaen? Esboniwch sut:-	Byddwn yn ymgynghori â dinasyddion Ynys Môn ar y cynigion ar gyfer y gyllideb maes o law.
5	Nodwch yr effeithiau mae'r penderfyniad hwn yn ei gael ar yr agenda cydraddoldeb ac iaith Gymraeg	Ddim yn berthnasol.

E – Gyda phwy yr ymgynghoroch? Beth oedd eu sylwadau?

1	Prif Weithredwr / Uwch Dim Arweinyddiaeth (UDA) (gorfodol)	Dim sylw ychwanegol.
2	Cyllid / Swyddog 151 (gorfodol)	Awdur yr adroddiad.
3	Swyddog Cyfreithiol / Monitro (gorfodol)	Dim sylw ychwanegol.
4	Adnoddau Dynol (AD)	Ddim yn berthnasol.
5	Eiddo	Ddim yn berthnasol.
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	Ddim yn berthnasol.
7	Caffael	Ddim yn berthnasol.
8	Sgriwtini	Ddim yn berthnasol.
9	Aelodau Lleol	Ddim yn berthnasol.

F - Atodiadau:

Atodiad A : Cyfrifiad Sylfaen y Dreth Gyngor Leol 2022/23

FF – Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am ragor o wybodaeth):

Nodiadau Llywodraeth Cymru ar gyfer arweiniad ar Anheddau Dreth Gyngor (CT1) 2023/24

ATODIAD A

CYFRIFIAD SYLFAEN Y DRETH GYNGOR LEOL 2022/23

	BAND	A*	A	B	C	D	E	F	G	H	I	CYFANSWM
Rhan A	ANHEDDAU TRETHADWY											
A.1	Holl anheddau trethadwy		4,643	6,704	6,689	7,131	5,372	2,624	1,044	159	52	34,418
A.2	Anheddau sy'n derbyn gostyngiad anabledd		12	50	51	90	82	58	10	10	6	369
A.3	Cyfanswm yr anheddau trethadwy wedi'i addasu (gan gymryd i ystyriaeth ostyngiadau anabledd)	12	4,681	6,705	6,728	7,123	5,348	2,576	1,044	155	46	34,418
Rhan B	ADDASIADAU DISGOWNT A PHREMIWM											
B.1	Anheddau heb ddisgownt neu bremiwm (gan gynnwys eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi heb ddisgownt neu bremiwm)	6	1,851	3,601	3,821	4,393	3,646	1,840	732	96	30	20,016
B.2a	Anheddau gyda disgownt o 25% (ac eithrio eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi)	6	2,560	2,769	2,388	2,109	1,268	505	175	23	5	11,808
B.2b	Anheddau gyda disgownt o 50% (ac eithrio eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi)	0	8	9	13	15	17	3	12	4	0	81
B.3a	Anheddau gyda disgownt amrywiol ac eithrio 25% neu 50%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.3b	Anheddau gyda disgownt eiddo gwag hirdymor neu ail gartref	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.3c	Anheddau gyda phremiwm eiddo gwag hirdymor neu ail gartref	0	262	326	506	606	417	228	125	32	11	2,513
B.4	Cyfanswm yr anheddau a addaswyd sydd yn daladwy	12	4,681	6,705	6,728	7,123	5,348	2,576	1,044	155	46	34,418
B.5	Holl ddisgowntiau newidiol	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.6	Addasiad disgownt am eiddo gwag hirdymor ac ail gartref	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.7	Addasiad premiwm am eiddo gwag hirdymor ac ail gartrefi	0	213.3	259.8	395	473.8	322	175.5	96	24.8	8.3	1,968.3

Rhan C	CYFRIFIAD O ANHEDDAU TRETHADWY GYDA DISGOWNTIAU A PHREMIYMAU											
C.2	Cyfanswm anheddau gan gynnwys disgowntiau a phremiymau	44	4,250	6,268	6,520	7,062	5,345	2,624	1,090	172	53	
C.3	Cymhareb â Band D	5/9	6/9	7/9	8/9	9/9	11/9	13/9	15/9	18/9	21/9	
C.4	Cyferthoedd Band D (wedi'u talgrynnu i ddau le degol)	5.83	2,833.50	4,875.11	5,795.11	7,062.00	6,532.17	3,789.86	1,817.08	344.00	123.67	33,178.33
C.7	Cyfanswm anheddau gostyngedig ac eithrio addasiad hirdymor gwag ac ail gartref	11	4,037	6,008	6,125	6,588	5,023	2,448	994	147	45	
C.8	Cyferthoedd Band D ac eithrio addasiad hirdymor gwag ac ail gartref	5.83	2,691.33	4,673.08	5,444.00	6,588.25	6,138.61	3,536.36	1,657.08	294.5	104.42	31,133.46
Rhan E	CYFRIFO SYLFAEN Y DRETH GYNGOR											
E.1	Anheddau Trethadwy : cyferthoedd Band D (yn unol â C.4)											33,178.33
E.2	Cyfradd gasglu (wedi'i dalgrynnu i ddau le degol)											98.50%
E.3	= E1 x E2 (wedi'i dalgrynnu i ddau le degol)											32,680.66
E.4	Anheddau Dosbarth O wedi'u heithrio : cyferthoedd Band D (Eiddo'r Weinyddiaeth Amddiffyn)											138.90
E.5	Sylfaen y Dreth Gyngor at ddiben pennu'r dreth (E.3 + E.4)											32,819.56
E.5b	Anheddau trethadwy gostyngedig ac eithrio addasiad eiddo gwag hirdymor ac ail gartref (yn unol â C.8)											31,133.46
E.6	100% o Sylfaen y Dreth Gyngor ar gyfer cyfrifo'r Grant Cynnal Refeniw (E.5b + E.4)											31,272.36